

La increïble irracionalitat del vot

V

ient els resultats de les eleccions aquí i arreu de l'estat, no puc deixar de pensar sobre quines són les veritables raons que impulsen la ciutadania a anar a votar i què els fa decidir qui votar.

Segons diuen els experts en processos electorals, les campanyes es fan per decantar l'opinió dels indecisos que representen entre un 12 i un 16% de l'electorat. Això ja ens podria fer pensar en l'oportunitat i la legitimitat d'una despesa milionària. Els grans mítings de partit no es fan per convèncer sinó per vèncer; són missatges adreçats directament a l'adversari per pujar el to de la contesa, per modificar la correlació de forces, per provar i comprovar el potencial discursiu (i corrosiu) dels contrincants.

Què pesa veritablement a l'hora d'anar a votar?

a) El sentit del deure? La consciència ciutadana? És probable que hi hagi un sector de ciutadans responsables que tinguin i sentin la necessitat d'anar a votar responent a un deure cívic, però també és probable que no sigui ni de bon tros la majoria.

b) La militància? Les raons de partit, el fet de sentir-se històricament vinculat a un determinat partit polític fa anar molta gent a votar. Aquest factor explicaria en un percentatge elevat, la fidelitat de vot.

c) El temps climàtic. Sembla -així ho diuen i ho temen els polítics- que un dia plujós o un dia d'excessiva bonança poden fer baixar o pujar l'índex de participació. Un factor ben poc ideològic, per cert.

d) L'estat anímic, l'humor del dia. L'efecte directe o indirecte de fets aliens a la política, com ara el resultat del partit Barça-Madrid del dia de reflexió.

Què pesa realment a l'hora de decidir qui votar?

a) La benignitat, la justesa del programa. Ben poca gent se'l llegeix. Fins i tot hi ha candidats que ignoren el contingut del seu propi programa.

b) La simpatia, l'elegància, la formosor del candidat. És evident que aquest és un factor determinant. El cas J.F. Kennedy ha passat als annals de la... electoral. La cara i la pinta del candidat crea incondicionals d'un i altre signe.

c) El costum. Hi ha qui vota els mateixos per pura rutina, perquè sempre ha votat esquerres, o dretes o convergències.

d) La coneixença, la familiaritat del candidat. El que és de casa, gairebé com de la família, franc i trempat i que,

a més, surt a la tele cada dos per tres.

e) L'animadversió, personal a casa, xenòfoba a la resta de l'Estat (com s'explica sinó el canvi de signe a Andalusia?)

f) La ignorància o la indefensió. Molts vots es guanyen als hospitals o a les llars del pensionista, es guanyen, no pas pels discursos, ni per les idees, sinó pel fet de tramitar el vot. El primer que arriba, guanya.

Què es pot deduir, primer, del fet que una ciutat com Olot que té una massa laboral del 60% voti la dreta moderada de CiU?

Es parla del nivell excepcional de benestar que es relaciona directament amb tendències conservadores. Es parla també de la poca entitat dels adversaris. Si no votes Convergència, qui pots votar, sinó -diuen els més pragmàtics.

Sap la gent del carrer que la campanya de CiU ha costat de l'ordre del 10 milions de pessetes, 5 la dels socialistes, un milió i escaig la d'ERC i 300.000.- ptes la d'IC-Els verds? Incideix a favor o en contra tenir consciència que allò que passa per ser una campanya institucional, és propaganda partidista encoberta?

Com es valora l'oportunisme del qui governa, aquí i arreu, en una mesura més o menys escandalosa, de concentrar totes les inauguracions possibles per *épatar* l'electorat. Quina lectura fa la gent del carrer dels milions que s'ha gastat l'Ajuntament (és a dir, amb els nostres diners) organitzant l'exposició "Parcs i Jardins" i l'encartament de la Comarca que, amb justícia, es van haver de tancar i retirar abans dels terminis previstos per il·legals?

Pensant fredament (?) en els resultats, no deixa de sorprendre que només amb el 29% de suport, hom pugui governar amb majoria absoluta, que el partit guanyador continuï sent el de l'abstenció amb un 38 %. Per què hi ha més de 8.000 persones amb dret a votar que renuncien a fer-ho? És deixadesa, desinterès, respon a una actitud de militància abstencionista, és un "vot" de càstig? Són interrogants sense resposta, uns interrogants que amaguen la veritable clau de la participació democràtica. La cultura democràtica passa per aquí justament, per l'esforç institucional i el dels partits polítics a rebaixar l'abstenció al mínim possible.

Xavier Rusalleda

